

नि.दि.दा.क्र.२०४/२०२३ मधील निशाणी क्र.५७ वरील आदेश

वादी यांनी प्रस्तुतचा अर्ज प्रतिवादी यांनी वादीचे राहते घर, चहाचे दुकान व शेडचे वहिवाटीस हरकत अडथळा करु नये अशी तुर्तातुर्त ताकीद मिळणेकरीता दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ३९ नियम १ नुसार दाखल केला आहे.

२. अर्ज आणि म्हणणे (नि.क्रं.७३) याचे अवलोकन केले. दोन्ही पक्षांच्या विद्वान विधीज्ञांचा युक्तिवाद ऐकण्यात आला.

३. वादातीत कथने, सादर करण्यात आलेला युक्तीवाद व उपलब्ध अभिलेखावरून माझे विचारार्थ खालील वादमुद्दे निष्पन्न झाले. त्यांचे कारणमिमांसेसह निष्कर्ष मी खालीलप्रमाणे नोंदवत आहे:

अ. क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१)	वादींचे वतीने सकृतदर्शनी प्रकरण आहे का ?	होकारार्थी
२)	सोयीचा समतोल वादींच्या वतीने आहे का ?	होकारार्थी
३)	प्रस्तुतचा अर्ज नामंजुर झाल्यास वादींचे कशानेही न भरून येणारे अपरिमीत असे नुकसान होणार आहे का ?	होकारार्थी
४)	आदेश काय ?	अर्ज मंजुर करण्यात येतो.

कारणमिमांसा

४. वादींचे असे कथन आहे की, त्यांनी सदरचा दावा जाहीर ठराव व निरंतर ताकीदीसाठी दाखल केलेला आहे. दावा मिळकत मौजे शिंदोळा, ता.महाबळेश्वर, जि.सातारा येथील चालु स.नं.१० याचे एकुण क्षेत्र हे. १४ आर .३१ पैकी एकर १४ गुंठे २१ ही असुन सदर मिळकत वादींचे पिढ्यांपिढ्या मालकी हक्क व वहिवाटीची आहे.

सदर मिळकतीत वादी व वादीचे पुर्वहक्कदार छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या वेळेपासुन कुडामेडाची घरे बांधुन रहात आहेत. तेथे त्यांचा मेंढपाळ व गुरेपालन व्यवसाय आहे. वादीचा समाज हा जंगलात राहणारा, अशिक्षित व तेथे राहुनच गुजरान करणारा आहे. दावा मिळकत ही पुर्वी त्या वेळच्या सरकारने वनक्षेत्रासाठी राखीव केलेली होती. परंतु, सदर मिळकतीत वादींचे पुर्वहक्कदार यांची मालकी घरे, शेती व गुरांचे गोठे आहेत. सदरची बाब दिसुन आल्यानंतर सदर मिळकत त्यावेळच्या सरकारने वनक्षेत्रातुन वगळलेली आहे. प्रतिवादी क्रं.२ यांनी मे २०१४ चे शेवटच्या आठवड्यात वादींनी तथाकथीत नसलेले वनक्षेत्रात अतिक्रमणे करुन बांधकामे केली आहेत व ती काढुन टाकावीत यासाठी बेकायदेशीर, दांडगाईचा प्रयत्न केला व अदयापही चालु आहे. प्रतिवादी यांच्याकडे असलेल्या अधिकाराचा व शक्तीचा गैरउपयोग करुन वादींच्या मिळकती बळकावण्याचा प्रयत्न चालु आहे. प्रतिवादी हे दि.०२.०६.२०२५ रोजी पासुन वादींचे रहाते घर काढुन टाकण्यासाठी बेकायदेशीर दबाव आणत आहेत. वादींचे रहाते घर व चहा, नाष्ट्याचे दुकान काढणेचा प्रयत्न प्रतिवादी करत आहेत. प्रतिवादी यांनी वादीचे घराचे नुकसान करुन वादींना सदर मिळकतीतुन हुसकावुन लावलेस वादींचे कधीही व कशानेही न भरुन येणारे नुकसान होणार आहे. सकृतदर्शनी केस वादींच्या बाजुने असुन तुर्तातुर्त ताकीद दिलेस प्रतिवादींचे काहीही नुकसान होणार नाही. सोयीचा समतोल वादींच्या बाजुने आहे. त्यामुळे त्यांनी अशी विनंती केली की, सदरचा अर्ज मंजुर करण्यात यावा.

५. प्रतिवादी क्रं.२ यांनी असे कथन केले आहे की, दावा मिळकत सर्वे नं.१० याचे एकुण क्षेत्र १४ हे. ३१ आर हे राखीव वन आहे. सर्वे नं.१० चा पुर्वीचा सर्वे नं.३५ असा होता. दावा मिळकत तत्कालीन मुंबई शासन राजपत्र दि.०४.०२.१८९७ नुसार राखीव वन आहे. त्यास फॉरेस्ट कक्ष क्रं.८४ पडलेला आहे. दावा मिळकत स.नं.१० याचा पुर्वीचा सर्वे नं.३७ नव्हता. वादी यांनी दावा मिळकतीचे वर्णन चुकीचे, खोटे व दिशाभुल करणारे केले आहे. दावा मिळकतीत वादीचे राहते घर व चहा नाष्ट्याचे दुकान नाही. वादीस दावा मिळकतीत कोणताही कायदेशीर हक्क अधिकार नसल्याने वादीचा प्रस्तुतचा ताकीद अर्ज कायदयाने काढुन टाकणेस पात्र आहे. भारतीय

वन अधिनियम, १९२७ च्या कलम २६(५) नुसार, दिवाणी न्यायालयाला कलम २६(१-अ) मध्ये नमुद केलेल्या कोणत्याही प्रकरणात अधिकारक्षेत्र नाही. त्यामुळे जर वन विभागाने कोणत्याही कारवाईसाठी पावले उचलली असतील तर अशा प्रकरणांची सुनावणी वन कायदयांतर्गत अधिकृत यंत्रणामार्फत होणे आवश्यक व गरजेचे आहे. वादीस सकृतदर्शनी केस नसुन सोईचा समतोल वादीचे बाजुने नाही. वादी हे न्यायालयासमोर स्वच्छ हाताने व हेतुने आलेले नाहीत. तसेच वादीने न्यायालयापासुन महत्वपूर्ण बाबी लपविलेल्या आहेत. त्यामुळे, त्यांनी अशी विनंती केली की, वादींना रक्कम ₹.५,००,०००/- एवढा दंड होऊन सदरचा अर्ज खर्चासह नामंजुर करणेत यावा.

मुद्दे क्र.१ ते ३ करीता -

६. प्रस्तुतचा दावा हा वादींनी दावा मिळकतीत त्यांची मालकी हक्काने कब्जेवहिवाट आहे हे जाहीर होण्यासाठी व निरंतर ताकिदीसाठी दाखल केलेला आहे. सदरचा दावा हा अंतीम युक्तीवादासाठी प्रलंबीत असताना प्रतिवादी क्रं.२ यांनी वादी चंद्रकांत धोंडिबा ढेबे यास दि.१५.०९.२०२५ रोजी अतिक्रमण हटवणेबाबत नोटीस दिलेली आहे. तसेच त्यांनी दि.२०.११.२०२५ रोजी देखील सदर वादीला वन जमिनीवर केलेल्या अतिक्रमण हटविणेबाबत नोटीस दिलेली आहे. वादीचे असे कथन आहे की, सदरची नोटीस ही दावा मिळकतीतील त्याचे घर व चहाच्या दुकानाचे शेड काढुन टाकण्यासाठी दिलेली आहे. उलटपक्षी, प्रतिवादी क्रं.२ याचे असे कथन आहे की, दावा मिळकतीत वादीचे घर व दुकानाचे शेड नाही.

७. वादीने अभिलेखावर दाखल केलेल्या छायाचित्रांचे अवलोकन केले असता, त्यामध्ये वादीचे 'ढेबे फुड कॉर्नर' या नावाचे दुकान असल्याचे दिसुन येते व तेच बांधकाम पाडण्यासाठी प्रतिवादींनी नोटीस दिलेली आहे असे वादीचे कथन आहे. प्रस्तुतचा दावा हा दावा मिळकतीतील वादीची मालकी जाहीर होऊन मिळण्यासाठी दाखल केलेला असताना निकालापूर्वीच जर प्रतिवादी क्रं.२ यांनी वादीचे घर व चहाचे शेड काढुन टाकले तर वादीचा दावा निष्फळ ठरेल असे प्रथमदर्शनी दिसुन येते.

८. प्रतिवादी क्रं.२ यांनी असा आक्षेप नोंदविलेला आहे की, सर्वे नं.१० चा

जुना सर्वे नं.३५ होता. परंतु, त्याचा पुर्वीचा सर्वे नं.३७ नव्हता. त्यांनी अभिलेखावर तत्कालीन मुंबई शासनाचे राजपत्र दि.०४.०२.१८९७ रोजीचे दाखल केलेले आहे. त्याचे अवलोकन केले असता असे निदर्शनास येते की, सर्वे नं.१० चा पुर्वी सर्वे नं.३५ होता. सर्वे नं.३५ चा जुना सर्वे नं.३७ होता ही बाब प्रतिवादींनी नाकारलेली आहे. सदर बाब वादीला शाबीत करावीच लागणार आहे. त्यामुळे केवळ प्रतिवादी क्रं.२ यांच्या तोंडी कथनावर विसंबुन राहुन सर्वे नं.३५ चा जुना सर्वे नं.३७ नव्हता असे प्रथमदर्शनी मान्य करता येणार नाही असे मला वाटते.

९. प्रतिवादींनी दिवाणी न्यायालयास भारतीय वन अधिनियम १९२७ मधील कलम २६(५) नुसार अधिकारक्षेत्र नाही असे कथन केलेले आहे. प्रस्तुतचा दावा हा सन २०१४ मध्ये दाखल केलेला असून तो दावा मिळकतीतील मालकी हक्क जाहीर होऊन मिळण्यासाठी व निरंतर ताकिदीसाठी दाखल केलेला आहे. प्रतिवादींनी सुरु केलेली कारवाई वादीच्या म्हणण्यानुसार दावा मिळकतीतील घर व शेडच्या बांधकामाबाबत आहे. सदरची कारवाई ही दावा प्रलंबीत असताना केलेली आहे. तसेच सदर दावा हा अंतीम युक्तीवादासाठी प्रलंबीत आहे. सदर दोन्ही पक्षकारांमधील वादाचे निराकरण हे अंतीम न्यायनिर्णयानुसार होणार आहे. अशा परिस्थितीमध्ये जर प्रतिवादींनी वादीचे घर व शेड पाडून टाकले तर वादीचे कशानेही न भरून येणारे नुकसान होईल. तसेच प्रस्तुतचा दावा देखील निष्फळ ठरेल. त्यामुळे, मी या निष्कर्षास आलो आहे की, प्रथमदर्शनी प्रकरण वादीच्या बाजूने आहे.

१०. वादीची दावा मिळकतीत कब्जेवहिवाट आहे हे प्रतिवादींनी दाखल केलेल्या नोटीसवरून दिसून येते. त्यामुळे तुर्ततुर्त ताकीद अर्ज नामंजुर केल्यास वादीचे कशानेही न भरून येणारे नुकसान होईल. उलटपक्षी, प्रतिवादींचे कोणतेही नुकसान होणार नाही. तसेच सोईचा समतोल हा वादीच्या बाजूने आहे. त्यामुळे, मी या निष्कर्षास आलो आहे की, तुर्ततुर्त ताकीद अर्ज नामंजुर केल्यास वादीचे कशानेही न भरून येणारे नुकसान होईल आणि सोईचा समतोल हा वादीच्या बाजूने आहे. सबब, मी मुद्दा क्रं.१ ते ३ चे निष्कर्ष होकारार्थी नोंदवित आहे.

मुद्दा क्र.४ करीता -

११. प्रथमदर्शनी प्रकरण वादींच्या बाजुने आहे. तसेच सोईचा समतोल हा वादींच्या बाजुने असुन तुर्तातुर्त ताकीद नामंजुर केल्यास वादींचे कशानेही न भरुन येणारे असे नुकसान होईल. त्यामुळे मी या निष्कर्षास आलो आहे की, सदरचा अर्ज मंजूर होण्यास पात्र आहे. प्रस्तुतचे प्रकरण हे अंतीम युक्तीवादासाठी प्रलंबीत असल्याने खर्चाबाबत आदेश पारीत करण्यात येत नाही. सबब, मुद्दा क्र.४ च्या उत्तरादाखल मी पुढीलप्रमाणे आदेश पारीत करीत आहे :

आदेश

- (१) अर्ज (नि.क्र.५७) मंजूर करण्यात येतो.
- (२) प्रतिवादींनी दाव्याचा अंतीम निकाल लागेपावेतो दावा मिळकतीतील वादीचे घर, चहाचे दुकान व शेड मधील वहिवाटीस हरकत अडथळा करू नये अशी त्यांना तुर्तातुर्त ताकीद देणेत येत आहे.
- (३) दोन्ही पक्षकारांनी पुढील नेमलेल्या तारखेस न चुकता अंतीम युक्तीवाद करावा. तसेच सदर दावा ११ वर्षे जुना असल्याने दाव्यामध्ये अंतीम युक्तीवादासाठी कुठल्याही परिस्थितीत मुदत मिळणार नाही याची दोन्ही पक्षकारांनी नोंद घ्यावी.
- (४) खर्चाबाबत आदेश नाही.

स्थळ : वाई
दिनांक : ११.०२.२०२६

(ए. ए. पाचरणे)
सह दिवाणी न्यायाधीश व.स्तर, वाई.